

2024-aisiais balandžio 28 d. sukaks 100 metų, kai gimė šis ryškų pėdsaką teatre ir kine palikęs aktorius Donatas Banionis. Šią datą paminėti kviečia ir Seimas, paskelbęs 2024-uosius šios legendinės asmenybės metais.

Šiai ypatingai progai paminėti Lietuvos kinematografininkų sąjunga pristatys ryškiausius ir svarbiausius Donato Banionio vaidmenis kine renginių cikle „Kinas pagal Donatą“. Kino vakaruose planuojama pristatyti filmus „Niekas nenorėjo mirti“ – rež. Vytautas Žalakevičius, „Goja arba sunkus pažinimo kelias“ – vokiečių rež. Konradas Wolfas, „Bethovenas. Gyvenimo dienos“ – vokiečių rež. Horst Seemann, „Andrius“ – rež. Algirdas Araminas, **„Adomas nori būti žmogumi“** – rež. Vytautas Žalakevičius ir daugelį kitų filmų. Prieš kiekvieną seansą filmas bus pristatomas profesionalaus kino kritiko, aptariama jo vieta šiandieniniame kontekste ir kino istorijoje.

Filmų peržiūros prasidės vasario 2 dieną Kaune, ten kur ir gimė aktorius, atsinaujinusioje modernizuotoje Ažuolyno bibliotekoje, buvusioje Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. Vėliau filmų ciklas bus rodomas Panevėžyje, Klaipėdoje, Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose.

Nacionalinės premijos laureato Donato Banionio šimtmetis yra puiki proga prisiminti svarbiausius jo vaidmenis kine bei pristatyti juos jaunajai kartai. Pasaulinėje ir, žinoma, Lietuvos kino istorijoje D. Banionio vaidmenys paliko savo žymę, juk sukurta daugiau, kaip 80 vaidmenų. Retrospektyvoje „Kinas pagal Donatą“ pristatomi svarbiausi ir ganėtinai skirtingi D. Banionio vaidmenys. Kiekvienas planuojamų pristatyti filmų yra ryškus kinematografinio meno pavyzdys. V. Žalakevičiaus, R. Vabalo, A. Aramino, A. Žebriūno, K. Wolfo, H. Seemanno, A. Tarkovskio filmuose Donatas Banionis įtikinamai įgyvendina skirtingų režisierių sumanymus taip pademonstruodamas aktoriaus profesijos meistriškumą. Kūryba buvo jo gyvenimo variklis.

Vytauto Žalakevičiaus filme „Niekas nenorėjo mirti“ Vaitkus – į žiaurią istorijos mėsmaį patekusio paprasto lietuvio vaidmuo – tapo Donato Banionio bilietu į didįjį ekraną, jo, kaip aktoriaus, vizitine kortele, neišdildomu mūsų kino ir netgi tam tikra prasme istorijos personažu. Savo mokytojo Juozo Miltinio pamokas gerai išmokęs aktorius įsisąmonino: gyvenime, kaip ir mene, ieškoti ne to, kas nauja, o to, kas tikra. Svarbiausia – žinia, kurią savo vaidmenimis ir gyvensena siunti žiūrovams, gerbėjams, visiems žmonėms.

Šis didžiulio pripažinimo sulaukęs aktorius siejamas ne tik su teatru, bet ir su kino menu. Pripažintas ir įvertintas Donato Banionio sukurtų vaidmenų skaičius bei jo įvertinimų,

apdovanojimų gausa patvirtina – Lietuvos padangėje ilgus dešimtmečius švietė ryškaus talento žvaigždė. Už savo vaidmenis Donatas Banionis buvo apdovanotas tarptautiniame Karlovi Varų, Sofijos kino festivaliuose, pelnė valstybinę premiją Vokietijoje. Donatas Banionis – Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiumi, ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didžiuoju kryžiumi, jam įteikta „Sidabrinė gervė“ už istorinį indėlį į kiną ir daugybę kitų apdovanojimų.

Per šimtą vaidmenų teatre, per aštuoniasdešimt kine, pora šimtų persikūnijimų į skirtingiausius herojus ir ištisa kultūros epocha. Jo vaidybos stilius, įvairiapusiškumas ir bendradarbiavimas su garsiais režisieriais liudija ne tik jo asmeninį indėlį į Lietuvos kino istoriją, bet ir jo gyvenimo išvalgas, kurios skleidžiamos per vaidmenis ir jo gyvenimą. Tai Donatas Banionis – gyva gija, siejusi mus, XXI amžiaus pradžios gyventojus, su lietuvių kino aukso amžiumi, mūsų aktorių proveržiu į ekranus. Antplūdžiai teatro spektakliuose, kuriose vaidino Donatas Banionis – sudėtingiausiose Augusto Strindbergo, Arthuro Millerio, Friedricho Durrenmatto, Henriko Ibseno dramose, kino herojai, pavertę aktorių atpažįstamu net gūdžiausio provincijos miestelio gatvėje, šimtai gerbėjų laiškų – dar ne elektroninių, o rašytų ranka, ko gero, pirmasis lietuvių žingsnis Kanų kino festivalio raudonuoju kilimu, vakarėliai su Monica Vitti ar pokalbiai su Federico Fellini. Tokių faktų Donato Banionio biografijoje daug.

Filmų ciklą organizuoja: Lietuvos kinematografininkų sąjunga

Sąjungos veiklą finansuoja: Lietuvos kultūros taryba

Filmų ciklą finansuoja: Audiovizualinių kūrinių autorių teisių asociacija (AVAKA)

Partneriai: Donato Banionio fondas, Lietuvos kino centras, Ažuolyno biblioteka, Lietuvos literatūros ir meno archyvas, Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus, Kinas Panemunė, Skaltvijos kino centras, Goethe-Institut

„Kinas pagal Donatą“ – ryškiausi ir svarbiausi aktoriaus Donato
Banionio vaidmenys kino renginių cikle

